

Hur skaffar jag en 505 ?

Upplaga: januari 2025

505-VM 2024 i Varberg: båtar av alla åldrar deltar

Foto: Per-Eric Törnström

Kontakta alltid Svenska 505-förbundet om Du funderar på att köpa en 505. Du får goda råd och hjälp att välja rätt båt för Dig! Helt gratis! info@int505.se

Köpa ny eller begagnad Five?

Det är lämpligt att börja med en begagnad båt och det bästa är att köpa en som man kan tävla med på direkten. Genom att komma med i gänget som kappseglar 505 lär man sig båten snabbare och får en massa trevliga seglarvänner som man kan fråga om det mesta. Efter en säsong ser man vad som eventuellt behöver förbättras under vintern. Det brukar dock inte löna sig att lägga ned alltför mycket arbete och pengar på nya trimfunktioner på en gammal Five, för att få den att ha allt vad en ny Five har. Då är det ofta billigare och bättre att byta upp sig till en nyare. Från nummer 8400 är skroven ganska likvärdiga och fungerar bra för tävling, men en del äldre välvårdade och uppdaterade båtar är också helt OK för kappsegling.

Vad kostar en Five?

En begagnad väl fungerande båt för nöjessegling kostar från ca 20 000 SEK och uppåt. Från 35 - 40 000 SEK kan Du hitta en båt som Du kan använda till kappsegling. Från ca 70 - 80 000 SEK får Du en båt som fortfarande är konkurrensduglig på internationell nivå (med fräscha segel). En ny båt kostar ca 300 000 - 450 000 SEK, beroende på fabrikat, utrustning och hur mycket Du vill göra själv.

Köpa begagnad båt

Det finns många fabrikat på marknaden. De vanligaste är:

- Rondar från England, är snabba och håller väldigt bra. Under många år var Rondar dominerande i topp på VM/EM och båtarna är fortfarande mycket konkurrenskraftiga. Kolfiberförstärkta från mitten av 90-talet. Från ca 2000 är de oftast byggda helt i kolfiber/epoxi. Utrustade av Holger Jess, Pinnell & Bax (P&B), eller av någon som köpt ett skrov själv och monterat beslagen. Rondar tog fram en ny innermodul 2014 – 15, men det byggs få nya Rondarbåtar. Däremot finns det många fina begagnade Rondarbåtar.
- Ovington från England byggde länge Rondars båtar. 2014 tog de tillsammans med Holger Jess fram en ny modell, Ovington 1. 2022 gjorde Ovington en mindre skrovjustering – Ovington 2. Ovington 2 är den båt som byggs mest just nu och som vann VM 2025. Många som är med i toppen på VM seglar Ovingtonbåtar. Begagnade Ovington 1 finns på marknaden, men priserna är högre då båtarna är nyare.
- Duvoisin från Schweiz. Används mycket i bl.a. Frankrike och Schweiz. Välbyggda, ofta mycket kolfiber. Få nya byggs. Liknar Waterats båtar.
- Waterat från USA. Är en Fivarnas Rolls Royce. Mycket få nya byggs. VM-vinnare 2016, 2019 och 2023. Även äldre fina exemplar är klart konkurrensdugliga. Kostar mer än andra begagnade 505 i samma ålder.
- Kyrwood från Australien. Har slutat byggas. Båtar som går att segla fort med. Det byggdes många under 1990-talet. Distansmaterialet var balsa – håll koll på vikten.
- Parker från England. Det finns gott om gamla Parkerbåtar, fram till ca 8350 i nummer. Parker var den mest segerrika båten på VM under 1970 och 80-talen. Nyproduktion helt i kolfiber startade 2012, men bara tre båtar har byggts. Inga av dessa på begagnatmarknaden.
- Van Munster från Australien. Har slutat byggas. Fina båtar när företaget fick ordning på produktionen. De tidigaste båtarna hade problem med delamineringar. Måste kollas noga.
- Otto från Sverige. Helt i kolfiber. Har slutat byggas. Mycket av Krister Bergströms idéer finns i dessa båtar. Krister har fem VM-titlar i 505! Har potential. Få begagnade båtar.
- Freemantle / XSP Freemantle, Australiska båtar som är snabba – vann VM 2024. Från ca. 2009 byggda i Singapore. Relativt låga begagnatpriser, men bra båtar. OBS! En del byggdes utan kolfiberförstärkningar.

Det finns begagnade båtar till salu nästan jämnt – i nästa stycke berättar vi hur Du hittar dem.

Det finns en del att titta särskilt på när man köper begagnat – se 505-förbundets ”**Tips vid besiktning av begagnad 505**”. Dessa tips finns både på hemsidan och sist i detta häfte.

Begagnade båtar – hur hittar man dem?

Här finns de viktigaste webbadresserna för att hitta begagnade Fivar. Vi ger också några exempel på båtar till salu just nu – i olika länder. Båtar annonseras och säljs ofta över nationsgränserna. Kontakta 505-förbundet (info@int505.se) så får Du senaste informationen.

Sverige – här finns en sida på förbundets hemsida: www.int505.se/koep-saelj

JUST NU – En hel del annonserade båtar, och det finns ytterligare ett par äldre båtar som är till salu. Du får kontaktuppgifter från: info@int505.se

SWE 9222 Ovington 1 2019, fint skick, M2-mast, dubbla spibommar, 21 000 €

SWE 8666 Kulmar, 1996, M2-mast, dubbla spibommar, combitrailer, 75 000 SEK

SWE 8257 Parker, 1989, nyare mast, dubbla spibommar, gippande cb, 38 000 SEK

SWE 4389 Parker, 1972, renoverad, kapell, sjösättningskärre, 18 000 SEK

SWE 4422 Parker, 1972, bra bruksskick, 17 000 SEK

Dessutom kan båtar dyka upp på Blocket www.blocket.se/hela_sverige (Sök på segelbåtar, samt både 505 och Five)

Danmark – Förbundets hemsida www.int505.dk/kobsalg

JUST NU – inga jollar annonserade.

Tyskland – Förbundets hemsida www.int505.de/Gebrauchtmarkt-1-12.htm

JUST NU – Totalt fyra jollar till salu just nu. Fler kommer swannolikt.

POL 8769 Maders, 2001, enkel spibom?, 6 700 €

GER 8728 Rondar, 2000, Seldén-mast, enkel spibom, trailer 8 600 €

GER 8468 Kyrwood, 1994, dubbla spibommar?, trailer 6 500 €

GER 8458 Kyrwood, 1992, dubbla spibommar, ej trailer 4 505 €

England – Två webbsidor att bevaka:

Förbundets hemsida, <https://505news.co.uk/for-sale/>

JUST NU:

GBR 8489 Rondar, 1994, Ny Seldén-mast, enkel spibom, 5 500 £ - finns på Apollo Duck billigare samt Apollo Duck www.apolloduck.com/listings.phtml?cid=7&scid=101

JUST NU:

GBR 8489 Rondar, 1994, Ny Seldén-mast, enkel spibom, 4 000 £

Finland – Förbundets hemsida www.int505.fi Se under ”Ostetaan ja myydään” (Översätt med Google vid behov)

JUST NU:

GER 8964 Rondar, 2008, Ny M2-mast 2022, uppgraderad 2022, dubbla spibommar, 12 500 €

Frankrike – förbundets hemsida

<https://505-class-france.assoconnect.com/page/3003806-occasions-505>

JUST NU:

FRA 9086 Ovington 1, 2012, Ny-mast 2023, dubbla spibommar, Pris ej utsatt €

Engelska fungerar bland Fiveseglare över hela världen – tveka inte att maila, eller ringa, och fråga om båtarna. Du kommer att bli väl bemött!

Köpa ny båt – vad finns att välja på?

De vanligaste nya fabrikaten redovisas här. Alla måste beställas. Det byggs inga Fivar som inte är beställda. Priset beror mycket på fabrikat och utrustning. Ca 350 000 SEK – 450 000 SEK kompletta med allt, inkl. kapell och sjösättningskärre – helt färdiga för kappsegling. Holger Jess utrustar nya Ovington 2-båtar inför 2024, till bl.a. POL, GER och AUS.

Ovington Nyutvecklad båt tillsammans med Holger Jess 2013 - 2014. Mycket tänk – datorritad och med datorfrästa formar. Vidareutvecklad 2022 till Ovington 2. Den båt som det byggs flest av nu. En riktigt snygg båt! Kan köpas seglingsklar av Holger Jess (GER) – kontakt: info@segelsportjess.de och av P&B (GBR) webb: www.pinbax.com/boats-505-i123 Skrovet kan också tas hem av Båths: www.baths.se

Rondar Nyutvecklad båt 2013 - 2014, baserad på det mycket snabba Rondarskrovet. Har sålt en del båtar, bl.a. till USA, men få nya byggs. Webb: www.rondarboats.com/raceboats/505/

Duvoisin – kvalitetsbyggen från Schweiz. Modellen nyligen modifierad, men få nya byggs.

Webb: <https://www.duvoisinnautique.ch/en>

Ytterligare tre tillverkare har i närtid byggt 505, *Blue-Blue* (Polen), *Parker* (England) och *XSP Freemantle* (Singapore). Det är tveksamt om man kan få tag på nya ex. av dessa båtar idag, då produktionen verkar ligga nere för närvarande. Vill Du ha de senaste kontaktuppgifterna, maila: info@int505.se

Köpa segel

Det är bra att börja med begagnade segel. Toppbesättningarna byter ofta och har begagnade segel till salu, till bra priser. Annonseras på samma ställen som båtar, men ibland också hos segelmakarna. Bra begagnade segel: **storsegel**: 5 – 8 000 SEK; **fock**: 3 – 4 000 SEK; **spinn**: 5 – 6 000 SEK.

Nya segel: Helt nytt ställ från ca 45 000 SEK och upp till drygt 55 000 SEK.

Några vanliga segelfabrikat:

BM - segel från Danmark. Bl.a. VM-vinnare 2024 och 2018. Sponsrar 505-förbundets lånebåt SWE 8585, Webb: www.bmsails.dk/505

P&B - segel från England. VM-vinnande segel 2014, 2015 och 2017. Säljs av Båths, Webb: www.baths.se och av P&B direkt. webb: www.pinbax.com/sail-loft-505-i45

Glaser – segel från USA. Bl.a. VM-seger 2023. Företaget nyss sålt och Glaser upphör som fabrikat. Nya segel från samma mallar görs av Marchal Sailmakers Webb: <https://marchalsailmakers.com/>

North – VM-vinnare 2025, kan beställas via North Sverige. Webb: <https://www.northsails.com/>

Blixtsegel – Välgjorda svenska segel från Bengt Johansson som också sponsrar 505-förbundets lånebåt SWE 8694. <http://www.bengtjohanssonsegelmakeri.se/>

Mast, roder, centerbord, spinnakerbomsystem, beslag

Det finns många olika fabrikat och leverantörer. På förbundets webbsida hittar Du de flesta webbadresserna. Fråga gärna någon Fiveseglare eller maila till info@int505.se och fråga – ibland finns begagnade rigger, roder och centerbord till salu. Holger Jess i Tyskland och Ian Pinnell (P&B) i England har ofta kontakter och begagnade delar – de säljer även nya prylar. För webbadresser – se under nya båtar i denna folder.

Kontaktpersoner

Om Du funderar på att köpa en båt – kontakta alltid någon som har erfarenheter av Fiven. Det gäller både om Du vill köpa begagnat eller nytt. Vi Fiveseglare hjälper Dig med råd och tips och Du får hjälp att hitta rätt båt för Dig! Maila info@int505.se

Ebbe Rosén 0730 – 22 91 80 Allt som rör nya och begagnade båtar.

Per-Eric Törnström 0707 – 144 771 Köpa beg. båt utomlands (Tyskland & England).

Tomas Franzén 0730-69 79 09 Köpa beg. båt i Sverige och utomlands (Rondar, Ovington).

Sven Flood 0707 – 67 42 27 Köpa beg. båt i Sverige och ny utomlands (Rondar, ny Parker).

Tvekar Du? Testsegla eller låna en 505! Hör bara av Dig så ordnar vi det!

Kontakta 505-förbundet via mail: info@int505.se, eller ring vår
PR koordinator Per-Eric Törnström: tel. 0707 – 144 771

Tips vid besiktning av begagnad 505

Generellt

- Fråga om båten – vem har haft den tidigare, hur har den placerat sig på tävlingar, har den legat utomhus/inomhus på vintrarna, har den haft några större skador, hur är de i så fall reparerade, är tankarna täta osv. Om Du köper båt på distans – försök att få skriftliga svar samt be om bilder – detaljerade och högupplösta. Mycket kan bedömas från bilder.

Kontroll av skrov

- Om det är en äldre båt kan den ha balsa som distansmaterial (t.ex. äldre Kyrwood). Kontrollera gärna med fuktmätare att balsan inte sugit vatten. Vikten på båten ger också en bra indikation. Divinycell eller motsvarande nyare distansmaterial suger inte vatten på samma sätt, men kan också ta upp en del.
- Väg om möjligt skrovet. Segelklar båt utan segel ska väga min. 127,4 kg. Om båtens vikt ligger uppåt 140 kg kan det bero på fukt i distansmaterialet eller att båten är mycket reparerad. Normalt byggs båten under minimivikt och mäts in med kompensationsvikter. På nyare båtar kan det röra sig om upp till 10 kg blyvikter.
- Kontrollera om det finns sprickor runt centerbordslådan, under mastfoten, vid roderinfästningen, vid vant- och förstagsinfästningar samt vid sammanfogningen skrov-däck. Det senare avslöjar ofta kollisioner. Väl lagade skador är inget problem.
- Utsida skrov i botten och en bit upp på sidorna skall låta stumma när man knackar på skrovet. Skador invändigt på sidotankar och däck kan lättare lagas och påverkar inte båtens styvhet på samma sätt. Lagningar av hål efter flyttade beslag finns nästan alltid på en begagnad Five, eftersom man får sätta beslagen där man själv vill ha dem.
- Om möjligt skjut centerbordet upp och ned (lägg båten på sidan med riggen på). Först utan riggspänning sedan med hårt ansatt riggspänning. Om centerbordet kärvar står inte centerbordslådan emot riggspänningens krafter tillräckligt och kan behöva åtgärdas.
- Tidiga 505 saknar spinnakertunnel. Sedan kom en rund tunnel som sluttade invändigt ned mot botten i båten (gjord för ”liten” 20m² spinnaker). Nu är tunneln oftast rektangulär, vidare och slutar uppe under däck. (gjord för ”stor” 27 m² spinnaker). Slät och oskadd spinnakertunnel är viktigt. Stor spinnaker tilläts från år 2002 – idag ska man ha det! Det gör också båten mycket roligare och mer balanserad på undanvind.

Kontroll av mast och bom

- Kontrollera att masten är rak i obelastat tillstånd och att alla vajrar, fall mm är hela.
- Kontrollera att alla nitar och skruvar på masten sitter fast.
- Äldre båtar kan ha spinnakerfallets block placerat lägre, för lilla spinnakern. När blocket höjs för stora spinnaker (~960 mm från toppen) bör trapetsinfästningen justeras för att hålla tillbaka toppen av masten vid spinnakergång i hårt väder.
- Seldén/Proctor och Super-Spar är de två stora leverantörerna av aluminiummaster. Masterna har blivit styvare. I dag används främst Proctor Alto och Super-Spar M2.
- Tidigare vanliga master är Proctor-D och den styvare Cumulus, även Holt Antares.
- På moderna båtar har dubbla spi-bommar i kolfiber blivit praxis. Det underlättar klart vid gippar. Samtidigt har man också gått över till storbommar av kolfiber och lösfotat storsegel. Att själv montera dubbla spi-bommar på en alu-bom kostar ca 6 000 SEK. Storbom av kolfiber är inte nödvändigt, egentligen.

Kontroll av centerbord och roder

- Bör generellt vara i gott skick.

- Centerbord (CB) och roder blev allt smalare och djupare under början av 2000-talet. CB får sticka ut max. 1450 mm under botten av skrovet. Vid för smalt CB (under 250 mm) pressas båten i sidled vid låga farter. CB stallar.
- Det är inte säkert att en äldre båts CB-låda klarar att få in ett CB med maxdjup. Ingen del av CB får sticka ut under botten vid uppfällt CB.
- ”Gippande” CB finns normalt på nyare båtar. CB vinklas automatiskt ca 2 - 3° mot lovart på kryss, vilket är en fördel. Det är tillåtet att lyfta CB i nedfällt läge rakt upp. Används vid hårt väder eller när gippning ej önskas, idag vanligare att centerbordet fälls akterut. Trimfunktionen finns normalt bara på moderna båtar.
- Lagningar på framkant roder längst ner tyder på grundstötning. Kolla akterspegel och roderbeslag! Det ska inte finnas glapp i rodret – det gör båten svårkontrollerad.
- Rodret bör inte vara extremt litet (för smalt och/eller för kort). Båten blir då svårare att manövrera.
- Helst bör man ha ett fast roder. En del båtar på kontinenten har både ett fast och ett uppfällbart, det senare för sjösättning från långgrunda stränder.

Kontroll av trimfunktioner

- Följande trimfunktioner finns normalt på båten, utöver skot och fall. Kontrollera att linorna är OK och att alla cleats och block fungerar och sitter fast. Alla trimfunktioner är inte lika viktiga, men **de fem första måste fungera**. De minst viktiga står mot slutet av denna lista. Det finns olika metoder för att läsa av hur man justerat resp. trimlina så att man kan hitta tillbaka till samma trim. Det är bra om det finns någon form av skalor.
- Justering av trapetswirens längd på varje sida. Gasten måste arbeta från lätt stående på tanken till helt horisontellt ut från relingen, även långt akterut vid planing.
- Kick till storen. Arbetsområdet måste vara stort eftersom mastens lutning är en viktig trimfunktion och när masten fälls bakåt sjunker bommen ned. Åtkomst från SB & BB sida är nödvändigt.
- Justering av förstag och riggspänning under gång. Vid ökande vind måste masten kunna fällas akteröver vilket gör att man klarar att hålla båten plan. Enbart ändrad riggspänning påverkar också buken i focken och överdelen av storen. Helst åtkomst från SB & BB sida.
- Bridlesystem som får upp bommen till mitten av båten på kryss. Avgörande för höjdtagning. Åtkomst från SB & BB sida. Harkens ledvangsystem är ett alternativ.
- Strut, annan benämning masträtare. Ett justerbart stag som sitter på däck och pressar masten akteröver nära bomfästet. ”Strut på” ger mer buk nertill i storen. En ”gaspedal”.
- Anti-Strut eller mastböjare. Samma stag som ovan men justeringen drar masten framåt. Planar ut buken nertill i storen. Används speciellt i lättvind. Vid spinnakergång i hårdvind måste antistrutten låsas för att förhindra invertering av masten (gäller 27 m² spinn.)
- Justering av focken ut/in och upp/ned. Påverkar farten mycket. Inne vid lättvind, ute vid hårdvind. Uppe vid rest mast, nere vid fälld mast. Åtkomst från SB & BB sida.
- Cunningham i focken. Förflyttar buken framåt i seglet och öppnar akterliket upptill.
- Bomuthal – justeras oftast längs bommen.
- Spinnakerbomslift. Spibommen måste kunna justeras beroende på vindstyrka och seglingsvinkel med vinden. Övriga spinnakerjusteringar är mer komplicerade och beror på om det är en- eller tvåbomssystem, så det tar vi inte upp här.
- Ofta drar en gummicord CB till utfällt läge och en trimtamp drar upp. Vid undanvind kan CB fällas upp några grader för att inte gippa och vid riktigt hård vind fälls centerbordet för att bl.a. balansera den då akterlutande masten. Åtkomst från SB & BB sida är en fördel.
- Cunningham på storen. Förflyttar buken framåt i seglet och öppnar akterliket upptill.

- Tweekersystem som flyttar trapetsfästena i masten ca 1 m uppåt vid spinnakergång. (gäller 27 m² spinn.)
- Justering av vantfästen i långskeppsled För att styra hur rak masten är i sin övre del. Långt fram = mer böjd mast, långt bak = mer rak mast. Bra att ha, men inte nödvändigt.
- Planingsrev (gubb-rev). En nedre tårtbit av storen revas bort mot bommen – det lyfter upp bommen! Underlättar vid mycket fälld mast, både för passage och för bridlesystemet.
- Lyft av CB i nedfällt läge. (se kontroll CB ovan.) Inte en jätteviktig funktion.

Kontroll av segel

- Stora mängder begagnade segel som levereras med båten är sällan något att betala extra för. Ett träningsställ och ett tävlingsställ (mycket prassel i seglen) räcker. Försök hitta en båt med stora spinnakern. Glöm inte kolla att seglen har alla lattor. Saknas tävlingsställ – pruta. Köp i så fall ett begagnat tävlingsställ av en toppseglare.
- Stor spinnaker är tillåtet sedan 2002. Kontrollera om spinnakerduken töjt sig. Jämför med duken vid sömmarna. När spinnakern viks samman som ett lakan skall det vara svårt att få ut innestängd luft. Om inte så är segelduken otät och lämpar sig bara till träning.
- Fock och stor förvaras rullade för att förhindra veck. Spinnakern viks likt lakan.
- Ofta är focken i dacron. Fibrerna i mer extrema segeldukar bryts sönder lättare när focken står och fladdrar vid riggning, slag mm. Dacronfock är också billigare.
- Segel är en förbrukningsvara. Ny fock varje år är vanligt för de som kappseglar mycket aktivt internationellt. Storen håller i 2 - 4 säsonger. Spinnaker någon säsong mindre. För kappsegling lokalt kan seglen fungera bra betydligt längre tid. Mycket hårdvind och kapsejsningar med fladdrande segel förkortar snabbt tiden som seglet är riktigt bra.

Kontroll av övrig utrustning

- Sjösättningskärra är ett måste. Helst av den typ där båten hänger på relingen och stödjer mot en punkt långt föröver på botten av skrovet. Kontrollera så att hjulen håller luften.
- Överkapell är ett måste för att skydda båten. Det ska vara tätt och ha bra passform både med masten uppe och utan mast.
- Kompass är bra att ha om man ska kappsegla aktivt. TackTic är bra kompasser.
- Trailer kan vara bra att ha om man inte har tillgång till annan kärra att köra båten på. Det finns fina kombiprodukter – sjösättningskärror som kan rullas på en trailerbas. Om det följer med en trailer/trailerbas - kontrollera så att däck och fjädringar är OK och fråga om lagren. Trailers från Storbritannien är svårare att få godkända eftersom de ej är besiktigade där. Försök få med ett typintyg och titta efter märkning på kärnan. Finns inte ljus monterade, försök få med ett ”lightboard”. Det hängs på båtens akterspegel och ansluts till bilens eluttag för släp. På lightboarden finns både röda fasta ljus, bromsljus och blinkers.
- Underkapell är bra om man ska transportera båten mycket. Inget man ska ha på annars.

Kontakta alltid Svenska 505-förbundet om Du funderar på att köpa en 505. Du får goda råd och hjälp att välja rätt båt för Dig! Helt gratis!

Mail: info@int505.se

Webb: www.int505.se

Facebook: www.facebook.com/int505sweden

LYCKA TILL och välkommen i Fivegänget!